

possible identificar-lo amb l'arabisme «almunia *Alfiz*», que figura junt amb *Filella* (art. supra) en doc. de 1091 del *Cart.* de Tavèrnoles que allí cito, com voldria l'editora J. Soler: no sols per raó lingüística, sinó perquè hi figura citat junt amb *Filella*, com afr. S. de Bellcaire, o sigui uns 15 k. més al S.

ETIM. FLĒXUS, -ūs 'curvatura, sinuositat': per la corba que hi fan aqueixos rius o torrents. Exemple colpidor el de (1), car l'Ebre hi fa un gran llac, que en gran part enronda la vila: tot plegat, des de Ribarroja fins a Ascó, el gran riu, tombant radicalment de direcció (O.-E. a N.-S.), forma, a Flix precisament, l'extrem de l'angle del canvi. Com diu M.-L. (REW, 3369) FLEXUS 'giravolt' («windung») ha donat *Flessio*, *Fressio*, *Fleix* NLL «in Italien und Süd-Frankreich», segons el significat pròpiament («eigentlich») 'revolt d'un camí'. Sí, però tant o més per a les recolzades o meandres de cursos d'aigua.

Occità: «*le Fleix* lieu dit te. Limós pli formé par la rivière d'Aude», explica Sabarthès. Id. ferme, te. Saint Couat d'Aude, que Sabarthès documenta amb la grafia de *Flexus* a. 814; i jo el trobo amb aquesta forma en un doc. de c. l'a. 900 (*Hist. Lgd.* v, 99, 1211) com a nom del mateix *Sanctus Cucufatus*, c^o de Capendut a mig camí de Carcassona a Narbona, vora un gran meandre d'aquest riu, formant angle de 45°.

El nom es repeteix encara en altres 3 paratges del dept. (on no em lleu de fixar l'exacta situació topogràfica): «*Le Fleix* anc. prieuré» te. *Badens* (potser < *VADINCOS?*), ja *Flexio* a. 1297. Id. ferme te. Narbona (*Flexum* a. 1112). Id. loc. disparue, te. Pragne. — *Le Fleix* poble en un revolt de la Dordogne distr. Bergerac—. En el Cantal: *Le Fleys*, hameau, te. Vieilleville [*Lou Fleys*] 1548 etc.). *Le Fleys*, écart, te. Espinasse; *Fleis* domaine ruiné, te. Marmandu (Ame, *Di. Top. du Cantal*). També n'hi deu haver lluny de riu, com els dos que veig més nòrdics (ja en domini d'Oil): *Fleys* a l'Yonne; *Fleix* a la Vienne, on no veig corrent a la vora, però és en un girant de la gran i antiga carretera de Poitiers a Bourges.

A Itàlia i Alps: *Fiesso Omberiano*, prov. Rovigo, vora un afl. esq. del Po. Sobre el conjunt a Itàlia, Ang. Prati dóna la bibliografia dels NLL provinents de FLEXUS, amb els sign. en qüestió (RLiR XII, 70), 45 remetent per a més detalls als *Atti del Congr. Intern. di Sci. Storiche* x, 27-3; Massia, *Un antico logo in Piemonte*; D. Olivieri, *Saggio di Top. Veneta*, 325, i *Diz. di Topon. Lomb.*, 240. Hi podem afegir encara *Fiesso*, agre. a Gambarà, prov. Brescia. *Fiesso* (Dolo, Venezia) (a. 1025, *Flexo*) (Prati, RDR v, 107-8). Però segueix més al Sud: Pieri en dóna testimonis en *Topon. del Serchio e la Lima*, p. 180; i el toscà *Fiesso* [1079], amb dos homònims avui oblidats, escrits *Flexo* en docs. de 790 i 975 (Pieri, *Top. d. Valle dell'Arno*, 310). 55

En el Tirol formes germanitzades de FLEXUS amb el sentit de «Ecke»: Schneller, *Beiträge zur Ortsnamenkunde* II, 76-78; Gartner, *Vollmüllers Jahresberichte* II, 121. En el domini reto-romànic dels Grisons, *Fläsch* en el «kreis» Maienfeld, sobre el qual veg. el 60

Rätisches Namenbuch de Planta i Schorta; en el mapa del *Bädeler* de Suïsa (ed. 1907, p. 80) no veig cap corba del Rin davant mateix, però 15 k. aigües avall el Rin descriu la seva gran corba davant Sargans.

En canvi és incert que FLEXUS vagi donar tal descendència toponímica en el mossàrab del P. Val.: en tot cas, no pot venir d'això *Fletx* (veg. l'article supra). Entre els següents n'hi pot haver algun. Però ens deixa en roda l'encreuament que allí va produir-se entre un verb mossàrab paral·lel a l'oc. ant. *fleissar*, cat. ant. *flixar* (FLEXARE) i el nom de l'arbre *freixe*, pronunciat moriscament amb l: *fleixe* i, alguns, *fleix* —aquest potser d'un proto-latí *FRAXUS?—, qüestions per a les quals veg. *DECat* IV, 36, i especialment 38a 35ss. i n. 34; i d'altra banda p. 185.

En tot cas, almenys, *La Fleixinera*, te. Albalat de Pardines (xxxI, 47.22), és clar que ha d'estar per *Freixeneda*. El Barranc de *Fleix*, te. Sallent de Xàtiva, essent nom d'un barranc, on hi deu haver torrent, almenys quan plou (xxxII, 49.6), encara podria venir de FLEXUS; però qui sap si podem encabir en el mateix compte *Les Fleixes* de Lluçena (xxIX, 101.7), que no sé si és lloc verament distint de *La Fleixa*, pda. de Costur, poble 7 k. E. de Lluçena, sense cap te. entremig (xxIX, 9.20).

Resten *Fleix* de Borriana (xxIX, 146.12) i *El Fleixet*, pda. de Sueca (xxxI, 7.15) on *-et* evoca un col·lectiu en -ETUM i és per tant el nom d'arbre *FRAXUS; passat que fos un FLEXUATUM amb imela? Ignoro d'on era fill Joaquim *Fleix*, juriconsult coetani d'Aribau, c. 1815 (Montoliu, *Aribau i el seu temps*). *AlcM* no dóna dades de tal cognom (*DAG*: «cogn. Catalunya» que és com no dir res) (cf. Fco. *Fleix* nascut a Lleida el 1804: arquebisbe de Tarragona).

1 Hi havien fet un «baró», formidable Nemrot d'infal·lible punteria, que alguns acusaven d'implacable contra els caçadors furtius durant la fam franquista dels anys 1940: barons que es cobraven els «trenta diners» de il·lur traïció a Catalunya.

FLOREJACS

Poble de Segarra, a mig camí entre Cervera i Ponts. PRON. LOC.: *flurəžáks* a Freixenet, 1920 Casac.; *florəžáks* a Cabanabona, 1931 (Ll. 29, 215); oït també a Agramunt i a Ossó en les enq. de 1956.

MENCIONS ANT. 1099: la cito primer perquè és l'única on puc donar el context que assegura la identificació: en l'Acte de Consagració de l'esgl. de Guissona: «terminos parrochie --- ab or.: te. de *Taltavel*, *Bechfret*, *St. Guillelmo*; austr.: *Llor*, *Tarroga*, *Sadaó*; occ. *Concabella*, *Espallargues*; sept. parte, in te. de *Floreiachs* sive de *Sanaúge*» (*MarcaH.* 1210.6). Balari (*Orig.*, p. 13) cita: 1083: *Floriacus* [NL?, NP?]; 1100: *villa Floriag*, i 1131: *castrum Floriaci* (del *Cart. de la Cat. d'Urgell* I, n.º 611; id. *GCC*, 398) (del mateix *Cart.*, n.º 64, 34v, tots dos).

ETIM. La que ja va indicar M-Lübke (*BDC* XI, 32) FLORĪDIACUM és evident i indiscutible. Que Balari su-